

Equipament accessible per a persones amb mobilitat reduïda.
Recursos i serveis de suport per a l'accés a la informació
i als continguts d'El Born CCM per a persones amb discapacitat
auditiva i visual.

El Born CCM és membre d'Apropa Cultura

Apropa Cultura, una xarxa de teatres, auditoris, museus i festivals
que ofereix entrades a preus molt reduïts destinades a entitats
i serveis socials que treballen amb persones en situació de
vulnerabilitat.

El Born Centre de Cultura i Memòria
Plaça Comercial, 12
08003 Barcelona
T 932 566 851

barcelona.cat/elbornculturaaimemoria
facebook.com/EIBornCCM
twitter.com/EIBornCCM
instagram.com/EIBornCCM
#referències

L'organització de la jornada ha comptat amb la col·laboració del Centre for Memory
and Testimony Studies, Universitat Laurier, Canadà

DL B 12515-2019

REFERÈNCIES

Mal de memòria

9 de maig de 2019

Gratuïta

Presentació

Amb aquesta jornada, El Born Centre de Cultura i Memòria inicia **REFERÈNCIES**, un nou espai de debat i pensament sobre el paper de la memòria en el món contemporani.

A partir de l'octubre del 2019, **REFERÈNCIES** proposarà cites amb veus significades internacionalment que aportaran la seva visió sobre els dilemes, contradiccions i conflictes que planteja pensar el temps i narrar el passat des del present.

Contingut

En un moment en què la memòria i les reinterpretacions històriques semblen tenir un paper central, circulen discursos que pretenen revifar la memòria de certs esdeveniments amb la finalitat d'afermar les identitats col·lectives a partir de la identificació amb el passat. Retornar simbòlicament al passat comporta beneficis però no evita certs riscos: pot fer renèixer una llavor ideològicament utòpica alhora que també pot estimular la repetició d'esdeveniments profundament negatius.

Paral·lelament a aquest passat lligat a les identifications col·lectives existeix una memòria transcultural, global, feta a partir d'unes identifications que no responen necessàriament als territoris nacionals sinó que els depassen.

En aquesta primera jornada proposem un seguit de reflexions que puguin donar compte del creuament entre els usos del passat, en un moment en què assistim a un retorn simptomàtic de relats que semblaven obsolets. Quins perills ètics comporta omplir de sentit la vida col·lectiva a través de les referències a esdeveniments passats que es volen modèlics? Quina relació hi ha entre les memòries nacionals i les memòries plurals que conformen les societats presents?

A la vegada, i aprofitant que aquest any es commemora el 80è aniversari de l'acabament de la guerra d'Espanya i de l'inici de l'exili massiu de la població antifeixista el 1939, ens ha semblat pertinent reflexionar amb escriptors i una realitzadora cinematogràfica sobre la manera com aquesta memòria ha pres forma en les seves obres, en tant que segona i tercera generacions.

Comissaris:

Enric Berenguer, psicoanalista, membre de l'ELP-AMP

Marta Marín-Dòmine, professora del Centre for Memory and Testimony Studies, Universitat Laurier, escriptora

---

Programa

Hi haurà traducció simultània.

9-9.30 h

Benvinguda i presentació per part dels comissaris **Enric Berenguer** i **Marta Marín-Dòmine**

9.30-11 h

Conferència d'obertura, "Mémoires et identifications collectives" (Memòries i identifications col·lectives).

Marie-Claire Lavabre, directora de l'ISP (Institut des sciences sociales du politique. CNRS/Universitat de París Oest Nanterre/ENS Cachan), directora de recerca al CNRS, París

Moderada: **Marta Marín-Dòmine**

11.30-13.30 h

Taula rodona –

Els usos del passat en el present de les memòries nacionals

Jordi Amat, filòleg i escriptor

Jolanta Ambrosewicz-Jacobs, Càtedra Unesco, Universitat Jagiellonian, Cracòvia

Xavier Pla, professor de literatura, Universitat de Girona (UdG)

Caroline Silveira Bauer, historiadora, Universitat Federal de Rio Grande do Sul (UFRGS)

Moderada: **Enric Berenguer**

Diàlegs

17-18.30 h

Conversa amb escriptors a l'entorn de la representació de la memòria de la Guerra Civil i la resistència política en la literatura actual.

Alfons Cervera (autor d'*Otro mundo*)

Isaac Rosa (autor d'*Otra maldita novela sobre la guerra civil!*)

Conversen amb **Marta Marín-Dòmine** (autora de *Fugir era el més bell que teníem*) i **Enric Berenguer**

19-21 h

Projecció de la pel·lícula

Celui qui chante son mal enchante (52') de **Lidia Ferrer-Roca** amb la presència de la realitzadora. (Versió original francès sense subtítols)

Aquest film és una reflexió sobre la capacitat de les cançons per narrar la història i el món, i s'articula al voltant de les que jo he escoltat al llarg de tota la meua infància, les que el meu pare, republicà espanyol i ebenista, cantava tot treballant. Aquestes cançons, tristes o alegres, però sempre cantades en espanyol, em deien que a casa nostra no érem del tot francesos. Aquestes cançons, indissociables per a mi d'un dolor difús però tenaç, han arrossegat amb elles milers de cadàvers de la guerra d'Espanya i la tristor d'un exili. "Amado mío", "Siboney", "La violetera", "Cielito lindo", "Bésame mucho", etcètera. En aquest film, reflexiono sobre aquestes cançons d'amor per fer aparèixer de què són portadores de la memòria familiar, de la història i de l'inconscient col·lectiu. En aquest treball, que suscita la qüestió de la transmissió de la història, es barrejarà una situació històrica ja antiga (la guerra d'Espanya), una situació col·lectiva actual (els fills d'una immigració) i una relació personal (un pare i la seva filla).

Debat final amb el públic. Moderada: **Enric Berenguer** i **Marta Marín-Dòmine**